

JAARVERSLAG 2019

Dominicaans Studiecentrum voor Theologie
en Samenleving

**Dominicaans
Studiecentrum**
voor Theologie en Samenleving

Dominicaans Studiecentrum
voor Theologie en Samenleving

Jaarverslag 2019

Post- en bezoekadres:

Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam
Tel.: 020-6235721
E-mail: secretariaat@dsts.nl
www.dsts.nl

Het Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving (DSTS) bestaat sinds 1988. Het is opgericht door de Nederlandse dominicanen en wordt door hen bekostigd. Vanaf de oprichting fungeert het DSTS als een vrijplaats voor theologisch onderzoek, naast de door kerken en overheid gefinancierde theologische instellingen in Nederland. De opdracht van het DSTS bestaat eruit een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een eigentijdse theologie in de West-Europese context. Actuele maatschappelijke ontwikkelingen vormen het vertrekpunt van de vier jaar durende interdisciplinair opgezette onderzoeksprogramma's. De resultaten hiervan worden in boeken, artikelen, lezingen, interviews, et cetera verspreid en vinden via de traditionele en de nieuwe media hun weg naar een in religie en zingevingsvragen geïnteresseerd publiek.

Meer informatie is te vinden op www.dsts.nl.

Inhoud

Woord vooraf

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1	Onderzoek op het DSTS	8
2	De Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3	Het DSTS in dominicaans verband	13
4	Output Staf DSTS	14

Woord vooraf

In het jaarverslag van 2018 is uitgebreid geschreven over de transitiefase waarin het DSTS zich bevindt. Er is een dialoogsessie gehouden over “het gewenste en noodzakelijke profiel van het centrum, gezien de huidige maatschappelijke en theologische ontwikkelingen en evoluties binnen de Nederlandse provincie van de Orde der Dominicanen.” Ook is er gememoreerd dat de personele bezetting van het Centrum kwetsbaar was. De verwachting werd uitgesproken dat in 2019 een beleidsvisie tot stand zou komen voor de komende jaren.

Op het moment van schrijven, maart 2020, moeten we als huidig DSTS bestuur helaas melden dat dit proces anders is verlopen dan verwacht. Het vorige bestuur is in december collectief afgetreden. Op verzoek en voordracht van de provinciaal van de Orde is een nieuw bestuur benoemd. In de gesprekken met de belangrijkste betrokkenen bij het DSTS konden we als bestuur eind februari niet anders concluderen dan dat er voor het DSTS geen bestaansgrond meer is. Deze -trieste- conclusie wordt eigenlijk door iedereen gedeeld.

Dit betekent dat het proces van ontbinding van de stichting door het bestuur in gang is gezet. Dit zal geschieden conform wat in de statuten daaromtrent is bepaald. De betrokken Dominicaanse geledingen worden geconsulteerd, waarna het bestuur tot ontbinding zal overgaan.

Als bestuur hechten we eraan dat dit proces zo spoedig en zorgvuldig mogelijk wordt vormgegeven. Het bestuur zoekt naar een gepaste wijze met alle betrokkenen stil te staan bij de opheffing.

Ondanks dit beperkte toekomstperspectief zijn er in 2019 zeker allerlei behartigenswaardige dingen opgepakt, georganiseerd en geschreven. In onderstaande paragrafen vindt u hiervan een verslag.

Niet onvermeld mag blijven de dank die we als (huidig) bestuur aan de staf willen uitspreken voor hun inzet. De omstandigheden waaronder zij hebben gewerkt waren lang niet altijd eenvoudig.

Leeswijzer: Bij het opstellen van dit jaarverslag is het format van eerdere jaren aangehouden. In dit jaarverslag is ook de jaarrekening 2019 opgenomen.

Bestuur DSTS tot medio december 2019:

- prof. dr. Sophie van Bijsterveld (voorzitter)
- ing. Frans Peperzak (secretaris/penningmeester)
- drs. Herman Kaiser
- mr. Hendrik Vis
- drs. Hans Hamers

Bestuur DSTS vanaf medio december 2019:

- Jan van Hooydonk (voorzitter)
- Stefan Mangnus (secretaris)
- Huub Tuin (penningmeester)

1 Onderzoek op het DSTS

Het handwerk van de theologie bestaat volgens de dominicaan Marie-Dominique Chenu (1895-1990) uit het lezen van de tekenen van de tijd in het licht van het evangelie. Kenmerkend voor onze tijd is de vraag naar 'het goede leven voor allen'. Dit omvat thema's zoals het vluchtelingenvraagstuk, armoede, milieu en mensenrechten. Het DSTS zoekt in het huidige onderzoeksprogramma (2017-2021) naar de ingrediënten van 'het goede leven voor allen'. Het gaat daarbij uit van een dominicaans-theologisch, interdisciplinair en interreligieus perspectief. Het onderzoeksprogramma draagt als volledige titel *Theologie van het goede leven voor allen: bijdragen vanuit dominicaans en transreligieus perspectief*.

Wat het goede leven voor allen is, is een vraag die mondiaal speelt, maar ook binnen Europa steeds relevanter wordt. Enerzijds omvat deze vraag de gehele mensheid en de hele samenleving, inclusief de niet-menselijke natuur. Anderzijds spitst deze vraag zich toe op mensen die in onze samenleving in de knel zitten, zoals vluchtelingen, mensen die in armoede leven en mensen die lijden onder mensenrechtenschendingen. Het DSTS-onderzoek kiest hier voor een benadering waarin aan beide aspecten aandacht besteed wordt.

In de lijn van de dominicaan Marie-Dominique Chenu en Edward Schillebeeckx (1914-2009) wil het DSTS de 'tekenen van de tijd' analyseren en doorgronden in wisselwerking met de verhalen uit de christelijke traditie(s). Binnen dit onderzoek wordt 'het goede leven voor allen' geïnterpreteerd als een eigentijdse vertaling van wat binnen de christelijke traditie wordt aangeduid met 'het rijk Gods'. Tegelijkertijd sluit 'het goede leven voor allen' aan op de notie van 'het heil der zielen'. 'Het heil der zielen' is een begrip dat de dominicanen gebruiken, omdat hun verkondiging is gericht op het heil van de mensen, en mogelijk zelfs breder dan dat, namelijk op de gehele kosmos, zoals paus Franciscus beargumenteert in zijn encycliek *Laudato Si'*.

Samenwerking

Het DSTS-onderzoeksprogramma wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende partners:

- de dominicaanse activiteitencentra
- de Vrije Universiteit Amsterdam
- het dominicaanse Instituut M.-Dominique Chenu in Berlijn
- de Akademie der Weltreligionen in Hamburg
- de stichting Nieuw Wij

DSTS-onderzoekers in 2019

Prof. dr. Manuela Kalsky kon in 2019 door ziekte haar rol als directeur van het DSTS en houder van de Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving aan de Faculteit Religie en Theologie (FRT) van de Vrije Universiteit Amsterdam niet uitvoeren. Vanaf september was zij op arbeidstherapeutische basis weer voor 12-16 uur p.w. beschikbaar.

Ellen Van Stichel is sinds november 2017 parttime onderzoeker bij het DSTS, met een inhoudelijke focus op christelijke sociale en politieke ethiek. Wegens ziekte was zij afwezig sinds eind september tot en met 31 december. Per 1 januari 2020 is zij uit dienst.

Sinds 1 mei 2018 maakt Jan Jorrit Hasselaar als tijdelijke medewerker deel uit van de inhoudelijke staf van DSTS. Zijn expertise ligt op het snijvlak van economie, theologie en eigentijdse vraagstukken als klimaatverandering, diversiteit en polarisatie.

Relationaliteit en goede leven voor allen

De algemene onderzoekslijn van het onderzoeksprogramma het goede leven voor allen kreeg in 2019 vorm in twee sessies:

Popcornsessie

Tijdens een 'popcornsessie' in januari 2019 heeft de vraag van de vooraanstaande gedragseconoom Dan Ariely centraal gestaan: is het mogelijk om religieuze rituelen zodanig vorm te geven dat ze het goede leven in organisaties en de bredere samenleving kunnen ondersteunen?

Expertmeeting

In het ontwikkelen van onderzoeksvragen binnen het huidige onderzoeksproject stuitte de staf in 2018 op fundamentele vragen. Terwijl in het oorspronkelijke onderzoeksprogramma meteen op enkele concrete thema's (zoals ecologie, migratie en armoede) werd gefocust, besloot het team dat eerst een aantal metavragen de aandacht verdienen. Dit heeft geleid tot de expertmeeting over relationaliteit op 26 februari.

Gedeeld reflectieproces

De staf verdiepte zich in enkele aspecten van de dominicaanse spiritualiteit. De resultaten van deze gezamenlijke reflectie resulteerden in een bijdrage over de inhoud en vorm van de binnen het DSTS ontwikkelde theologie.

Dominicaanse spiritualiteit en goede leven voor allen

Binnen de eerste onderzoekslijn van het onderzoeksprogramma wordt het goede leven voor allen onderzocht vanuit dominicaanse spiritualiteit. In 2019 kreeg dit vorm in twee deelprojecten.

1. Boek: *Fullness of life and Justice for All: Dominican Perspectives*

In het kader hiervan werd een internationaal boekproject uitgevoerd in samenwerking met de onderzoekers van het IMDC in Berlijn. In het boek *Fullness of Life and Justice for All: Dominican Perspectives* reflecteren dertien auteurs, verbonden met de dominicaanse familie, op het goede leven voor allen, zowel vanuit theorie als praktijk. Uitgangspunt is daarbij de dominicaanse theologie en spiritualiteit die verbonden wordt aan de vraag naar volheid van leven, in de spirituele en materiële dimensie van die vraag. Er werden bijdragen geschreven over jongerenspiritualiteit, contemplatie en kunst als elementen voor gemeenschapsopbouw en rechtvaardigheid voor allen, in relatie tot samenlevingsvraagstukken als diversiteit, armoede, migratie en ecologie. Dit alles werd

gelaardeerd met *best practices* van hoe binnen de dominicaanse familie in Nederland het goede leven voor allen gestalte krijgt. Met artikelen van auteurs uit Europa, maar ook uit Mexico en Guatemala, beoogt dit boek een veelheid aan dominicaanse perspectieven te presenteren, met als doel een bredere dialoog over het goede leven voor en met allen vanuit theologisch perspectief.

Het manuscript was grotendeels in 2018 afgerond, behoudens enkele hoofdstukken, maar uit contact met de uitgeverij bleek dat er toch nog grondig moest bijgeschaafd worden. Dus werd in 2019 ingezet op het herdenken van het hele boekconcept – vanuit de bestaande artikelen weliswaar, alsook het aanspreken van 3 auteurs om met name het thema van het goede leven voor allen vanuit de bijbel – ‘Opdat zij leven mogen bezitten en wel in overvloed’, maar ook vanuit ecologische vraagstukken en lichamelijkheid/gender te duiden. Aan het eind van 2019 lag het herwerkte manuscript klaar, met oog op verschijning in 2020.

2. Lezingen van Timothy Radcliffe: Liberating Leadership: A Dominican Vision

Op 4 en 5 november 2019 was Timothy Radcliffe op, voormalig Magister van de dominicanen, te gast in respectievelijk Den Haag en Rotselaar om te spreken over leiderschap in tijden van controlitis en dit vanuit de dominicaanse inspiratie. Hij wierp een nieuw licht op de parabel van de verloren zoon.

In Nederland werd een vruchtbare samenwerking opgezet met VNO-NCW en Verus om dit thema samen verder te verkennen. In de Malietoren in Den Haag, werd Timothy Radcliffes inspirerende lezing gevolgd door twee respondenten, respectievelijk Saskia Makker en Merel van Vroonhoven die getuigden over welk leiderschap ze zelf voorstaan of nodig achten om onderwijs vorm te geven of maatschappelijke ontwikkelingen het hoofd te bieden. Bij een dinergesprek gingen de genodigden samen verder in gesprek, waarvan de vruchten en verdere vragen vervolgens in plenaire afsluiting terug in gesprek gebracht werden met de sprekers.

In België werd een samenwerking opgezet tussen Etion (vereniging van christelijke werkgever) en Logia (christelijke denktank) om Timothy Radcliffe te verwelkomen. Een besloten groep van ondernemers had de mogelijkheid om in een informele ‘Meet and greet’-diner met Timothy Radcliffe en Alain Arnould o.p. in gesprek te gaan over spiritualiteit, en in het bijzonder over dominicaanse spiritualiteit en de betekenis hiervan voor hen persoonlijk. Daarna vond de publiekslezing plaats waar een honderdtal deelnemers zichtbaar en voelbaar genoten van de lezing en met Timothy Radcliffe en elkaar in gesprek gingen.

Voorjaar 2020 verschijnt er een bewerkte versie van de lezing van Radcliffe voor een breed geïnteresseerd publiek, en als bijdrage aan het tijdschrift voor Geestelijk Leven.

Een bevrijdende theologie dienstbaar aan het goede leven voor allen.

Ook werd een begin gemaakt met de tweede lijn van het onderzoeksprogramma, namelijk 'het goede leven voor allen vanuit bevrijdingstheologisch perspectief'. De vraag is welke bijdrage bevrijdingstheologische inzichten – in brede zin – kunnen leveren aan een theologie van het goede leven voor allen. Welke actualisering is er nodig om het gedachtegoed van bevrijdingstheologieën te vertalen naar onze West-Europese context en maatschappelijke vragen anno 2019? Welk bevrijdende en emancipatorische theologie hebben we nodig om aan urgente maatschappelijke vragen tegemoet te komen? Welk bevrijdend potentieel biedt het katholiek sociaal denken en de katholieke sociale leer, in het licht van recente ontwikkelingen hierin met vernieuwde aandacht voor bevrijdingstheologische accenten?

Bedoeling was om vanuit de eigen context te kijken naar welke bevrijdende theologie West-Europa nodig heeft. Typisch voor bevrijdingstheologie is het lezen van de tekenen van de tijd van de eigen context waarin men zich bevindt. Geconfronteerd met de gele hesjesbeweging als protestbeweging, werd daartoe Schillebeeckx' zijn *Mensen als verhaal van God* tegen het licht gehouden van deze ontwikkeling. Concreet werden de inzichten hiervan gepresenteerd op het internationaal congres *Option for the Poor: Engaging the Social Tradition* (Notre Dame University (USA), 21-23 maart, met een paper getiteld 'Re-envisioning Schillebeeckx' Liberation Theology: Do We Need a Shared Contrast Experience to Facilitate Liberating Praxis?' en publiekslezing 'De Geest in een geel hesje: dominicaanse inspiratie' in Nederland op de studiedag 'Grens en Geest' op 11 april te Nijmegen. In eenzelfde lijn ontstond het idee om een studiedag te organiseren, met als titel *Op de bres voor een bevrijdende democratie* waarin Schillebeeckx' gedachtegoed verder geëxploreerd en getoetst zou worden aan het huidige politieke klimaat, maar ook aan bewegingen als klimaatpijbelars, democratie binnen de dominicaanse orde en het idee van *deep democracy* op organisatieniveau. Deze studiedag, een co-creatie van DSTS en prof. Stephan van Erp, leerstoelhouder van de Edward Schillebeeckx Leerstoel van Nijmegen, moest echter door omstandigheden geannuleerd worden.

2. De Edward Schillebeeckx leerstoel voor Theologie en Samenleving

Sinds 1 januari 2012 is de Edward Schillebeeckx-leerstoel voor Theologie en Samenleving gevestigd aan de Faculteit Religie en Theologie (FRT) van de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam. De leerstoel is oorspronkelijk een initiatief van het Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving (DSTS) en De Nieuwe Liefde (DNL). Overigens, De Nieuwe liefde participeert niet meer in de leerstoel. Doel van de leerstoel is het verbinden van theologie en samenleving in de geest van Schillebeeckx. Daartoe reflecteert de leerstoelhouder op religieuze transformaties in de hedendaagse maatschappij. De leerstoel wordt bekleed door DSTS-directeur dr. Manuela Kalsky.

Door ziekte van de leerstoelhouder werden in het zomersemester 2019 geen activiteiten vanuit de leerstoel uitgevoerd.

Vanaf de zomer werd het begeleiden van promovendi weer opgepakt. Ook begonnen de voorbereidingen van het college dat Kalsky in het wintersemester verzorgde samen met prof. dr. André van der Braak in het vak 'Building Interreligious Relations 3' gaf over het omgaan met religieuze pluraliteit en waarden, zoals compassie.

3 Het DSTS in dominicaans verband

Als lid van de redactieraad voor *Tijdschrift voor Geestelijk Leven* zorgt Ellen Van Stichel voor contacten met het dominicaans netwerk in Vlaanderen en Nederland. Via een lezing was er verder samenwerking tussen DSTS en Huissen in het kader van de bijspijkerdagen die jaarlijks in augustus plaatsvinden. Tevens schreven DSTS-medewerkers bijdragen voor de Kloosterkrant daar. Er werd ook ingezet op meer zichtbaarheid geven aan het DSTS door gebruik te maken van de website dominicanen.nl waarop zowel blog posts en inhoudelijke reflecties als aankondigingen van bestaande activiteiten in opgenomen werden. In het kader van de activiteiten in 2019 was er op internationaal niveau de ontmoeting met Timothy Radcliffe o.p., de vroegere magister-generaal van de Orde die ook bijgewoond werd door Alain Arnould o.p., socius voor West-Europa. Ook is er intensief contact gelegd met de Dominicaanse zusters vanwege samenwerking tussen Nederland en Kaapstad over gedeelde water- en klimaatvragen.

4 Publicaties, lezingen en andere activiteiten van de stafleden

Publicaties

Manuela Kalsky

- M. Kalsky, "Simpele vragen' voor een wereld van cyborgs", in: *Technologie en Humaniteit*, The Witvliet 80 jaar, *Ophef* 2 (2019), 32-37.
- M. Kalsky, "'Flexibele Gläubige und ihre rhizomatischen Identitäten', in: *Wort und Antwort*. 60 (2019) 2, 65-70.

Ellen Van Stichel

- E. Van Stichel, "Opdat zij leven zouden bezitten en wel in overvloed: armoede en christelijke naastenliefde," in: R. Tinnevelt (ed.), *De verschillende gezichten van armoede*, Nijmegen: Valkhof Pers, 2019: 131-151.
- E. Van Stichel & P. Jossa, "Een mooie reis is die naar binnen: PRH als reisgids en tochtgenoot," in: *Tijdschrift voor Geestelijk Leven* 75 (2019) 2: 71-80.
- E. Van Stichel, "Politiek en het goede leven voor allen," in: *Tijdschrift voor Geestelijk Leven*, 75 (2019) 1: 61-72.
- E. Van Stichel, "God laten gebeuren: Edward Schillebeeckx als inspiratiebrond", in: *Kloosterkrant Huissen Katern zomer 2019*: 7.
- E. Van Stichel, "Integrale ecologie in paus Franciscus Laudato si', in: *Nieuwe Stad* 57 (2019) 3: 20-23.

Jan Jorrit Hasselaar

- J.J. Hasselaar, "Het goede leven in tijden van klimaatverandering," in: *Kloosterkrant Huissen Katern voorjaar 2019*.
- J.J. Hasselaar, "Klimaatverandering." in: *Vrijzinnig Handlexicon* (verschijnt 2021)
- J.J. Hasselaar, "Jonathan Sacks," in: *Moderne theologen* (verschijnt in 2021)
- J.J. Hasselaar, "Oecumenisch Patriarch Bartholomeus," in: *Moderne theologen* (verschijnt in 2021)
- J.J. Hasselaar, "Landbouw heeft politiek van hoop nodig: Bijbel verschaft inspiratie voor moedige gesprekken," in: *Volzin* (oktober 2019), 11.
- J.J. Hasselaar, "De Groene Patriarch: Geen consument, maar communicant," in: *Volzin* (november 2019), 18-19.
- J.J. Hasselaar, "Sewing Hope in the FoodValley," in *IRTI series Studies in Reformed Theology* (verschijnt in 2020)

Publicaties op internet

Manuela Kalsky

- Interview met Elze Riemer, 'Je moet tot op zekere hoogte een vechtersmentaliteit hebben en een doorzetter zijn', Nieuwwij.nl, 25 mei 2019.
- Interview met Kennislink: Waar komt religie vandaan? www.nemokennislink.nl/publicaties/waar-komt-religie-vandaan/, 23 mei 2019.

Ellen Van Stichel

- 'Under the wave of populism and nationalism. What, if any, is the future for the Christian Democrat party?', Nieuwsbrief *The First* van *Catholic Theological ethics in the World Church (CTEWC)*: 1 november.
- 'Tips voor gelukszoekers', Nieuwsbrief *Dominicaans Nederland*, 26 februari.
- 'De mensen- en heilgeschiedenis zijn één', Nieuwsbrief *Dominicaans Nederland*, 2 april.

Jan Jorrit Hasselaar

- 'Symposium 'Water in Times of Climate Change', www.dominicanen.nl, 8 Oktober 2019
- 'Het moedige gesprek in de landbouw', www.dominicanen.nl, 18 juni 2019
- 'Het moedige gesprek in de landbouw', www.dsts.nl, 27 mei 2019
- 'Eco-theologie', www.dsts.nl, 27 mei 2019
- 'Pasen', www.dsts.nl, 18 april 2019
- 'Het goede leven in tijden van klimaatverandering', www.dsts.nl, 25 maart 2019
- 'Economie en theologie ontmoeten elkaar: een popcorn-sessie', www.dsts.nl, 7 februari 2019

Lezingen en presentaties

Manuela Kalsky

- Dagvoorzitter afsluiting onderzoeksprogramma "Pastoral Monastic Care", symposium 'Geloven in verandering: Religieus leven', 30 november 2019, Sint Janskerk, Maastricht.

Ellen Van Stichel

- 'Boekborrel: Ruimte voor het onverwachte', met Katrien Ruytjens, Leuven, 31 januari.
- 'Geluk en vreugde', De Driehoek, Utrecht, 20 februari.
- 'Waarom samen leven nog geen samenleving maakt', Voorjaarsconferentie Christelijk sociaal congres, Doorn, 10 april.

- ‘Integrale ecologie van paus Franciscus’, Gesprekken op de Middelberg, Rotselaar, 18 mei.
- ‘Uit liefde voor rechtvaardigheid’, Bijspijkerdagen Klooster Huissen, 29 augustus.
- ‘Ruimte voor het onverwachte’, Turnhout, 19 september.
- ‘Katholiek sociaal denken vandaag’, met Johan Verstraeten, Inspiratiedagen VKMO, Leuven, 20 september.
- Moderator van een lezingencyclus ‘Spiritualiteit van de ondernemer’ georganiseerd door Etion (Verbond van christelijke werkgevers) en Logia (Vlaanderen): 6 februari, 22 mei.

Jan Jorrit Hasselaar

- ‘Hoop zaaien in de FoodValley, lezing Stad en Regio, 16 mei
- Ceremoniemeester bij symposium ‘Water in Times of Climate Change: A Values-driven Dialogue, Amsterdam 6-7 november
- Ceremoniemeester leiderschapssessie met Timothy Radcliffe, 4 november
- Popcornsessie, Ariely
- Geneve
- KNR

Media

Manuela Kalsky

Dagblad Trouw – bijdragen als speler in het theologisch elftal:

- ‘In stilte op weg naar Pasen’ (11 april 2019);
- ‘De ziel van Europa is uit evenwicht’ (23 mei 2019);
- ‘Moeten we wel naar Mars?’ (21 juli 2019):
- De kerk moet zich bezinnen op vragen over seks en macht’ (5 december 2019);

Interview ‘Omgaan met diversiteit: Leef met compassie’, in: *De Verwondering*, 4 (2019), 56-59.

Ellen Van Stichel

Opinieartikelen en columns

“Tips voor gelukszoekers”, in: *Nederlands Dagblad*, 20 februari.

“Ruimte voor het onverwachte... het leven zoals het is...”, in: *Tertio*, 11 september.

Academische activiteiten

Manuela Kalsky

Edward Schillebeeckx leerstoel voor Theologie en Samenleving (0,2 fte)
Faculteit Religie en Theologie, VU Amsterdam.

Begeleiding promovendi

Manuela Kalsky begeleidde in 2019 vier promovendi:

- Nora Asrami: *Identiteitsontwikkeling van jongvolwassen moslims in Nederland*. Promotor met als co-promotor dr. Welmoet Boender.
- Daan Oostveen: *Hermeneutische aspecten van multiple religious belonging*. Promotor samen met prof. dr. André van der Braak.
- Ineke Struijk: *'Wij wordt bepaald door waar we gaan.'* *Levensbeschouwingspedagogiek voor het openbare basisonderwijs over interlevensbeschouwelijk leren, diversiteit en identiteit*. Promotor samen met prof. dr. Bert Roebben (Universität Dortmund).
- Roel Vredenburg: *Compassie als doorleefde cognitie. Nieuwe beoefeningen geïnspireerd door oude meditatie*.

Onderwijs

- College 'Builiging Interreligious Relations 3, zwaartepunt 'compassie' wintersemester 2019.

Curatoria

- Bijzondere leerstoel 'Bijbelse Theologie' (Monshouwerleerstoel), prof. dr. Joep Dubbink.
- Bijzondere leerstoel 'De kerk in de context van de islam', prof. dr. Bernhard Reitsma.

Ellen Van Stichel

Conferenties en bijeenkomsten

- 'Re-envisioning Schillebeeckx' Liberation Theology: Do We Need a Shared Contrast Experience to Facilitate Liberating Praxis?' International conference: *Option for the Poor: Engaging the Social Tradition of the Centre for Social Concerns*, Notre Dame University (USA), 21-23 March 2019.
- 'De Geest in een geel hesje: een dominicaanse inspiratie', studiedag 'Grens en Geest', Nijmegen, 11 april.

Peer reviews van artikelen voor

- *Louvain studies*
- *Journal of Catholic social thought*

Overige activiteiten

- Vrijwillig wetenschappelijk medewerker KU Leuven.
- Gastonderzoeker Vrije Universiteit in het kader van de Schillebeeckx-leerstoel

Jan Jorrit Hasselaar

Conferenties en bijeenkomsten

Besturen, redacties en adviesgroepen

Manuela Kalsky

- Voorzitter bestuur Stichting Nieuw Wij.
- Vicevoorzitter bestuur European Project for Interreligious Learning (EPIL tot zomer 2019)
- Lid bestuur Stichting Bijbels Museum en Stichting Cromhouthuizen, Amsterdam.
- Editorial Board of *Interreligious Relations (IRR)*, open access peer-reviewed journal, Studies in Inter-Religious Relations in Plural Societies (SRP) Programme at the S. Rajaratnam School of International Studies (RSIS), Nanyang Technological University, Singapore.

Ellen Van Stichel

- Lid redactieraad *Journal of Catholic social thought*
- Lid redactieraad *Tijdschrift voor Geestelijk Leven*.

- Lid van Caritas Europe Theological Advisory Group.
- Lid Werkgroep Ethische vraagstukken van Beweging.net.

Jan Jorrit Hasselaar

- Kerkmeester Oud-Katholieke Parochie Amsterdam.
- Coördinator Amsterdam Centre for Religion & Sustainable Development (VU).

5 Beknopte toelichting jaarrekening

Onderstaand overzicht is gebaseerd op het separate jaarrekeningrapport 2019.

Staat van Baten en Lasten

baten	begroting 2019	realisatie 2019	begroting 2018	realisatie 2018
subsidies	50.000	50.000	50.000	50.000
overige baten	13.100	11.484	4.400	22.048
totaal	63.100	61.484	54.400	72.048
lasten				
personeel	283.100	215.053	290.200	246.003
activiteiten	23.500	8.753	13.400	11.215
huisvesting	11.500	11.682	8.500	11.410
bureau	16.750	15.851	13.850	13.365
bestuur	3.000	4.880	1.200	5.705
totaal	337.850	256.219	327.150	287.698
resultaat	-274.750	-194.735	-272.750	-215.650
<i>bestemde reserve KNR</i>		15.914		42.849
<i>subsidie DPN</i>	274.750	210.649	272.750	258.499
totaal	0	0	0	0

Toelichting:

In financiële zin is 2019 een bijzonder jaar. Opvallende punten:

- Lagere personeelskosten (€215.053 realisatie tov €283.100 begroot)
- Lagere activiteitenkosten (€8.753 realisatie tov €23.500 begroot)

De lagere personele kosten komen voornamelijk door de ontvangen ziektegeden voor Manuela Kalsky. De lagere activiteitenkosten doordat er door de ontstane situatie binnen het DSTS een kleinere externe gerichtheid is geweest.

In de jaarrekening 2018 is de reserve (ontvangen ziekingeld) en onverdeeld resultaat toegevoegd aan het Eigen Vermogen. De subsidiëring door het DPN geschiedt echter op basis van het daadwerkelijke tekort. Het resultaat over 2018 is derhalve in mindering gebracht op de subsidie en terugbetaald (€14.251).

Het onverdeelde resultaat over 2019 (€64.101) zal eveneens terugbetaald worden.